

SANCTI|| IOANNIS|| DAMASCENI OPERA,||

Johannes <Damascenus>

Parisiis, 1577

Deum, ipsiúsque opera, comprehendi non posse: nec, quæ occulta sunt,
inquirenda, curioséque perscrutanda esse. cap. iii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71880)

torum. Non praterit eum vlla cogitatio, non abscondit se ab eo vllus sermo. Magnalia sapientiae suae decorauit, qui est ante seculum & vsque in seculum. Non increuit nec decreuit. Opera omnis carnis coram illo sunt: & non est quicquam absconditum ab oculis eius. Quasi lutum figuli in manu illius plasmare, illud & disponere: sic homo in manu illius qui se fecit, & reddet illi secundum iudicium suum. Multa est sapientia Dei, & fortis in potentia, videns omnes sine intermissione: & ipse agnoscet omnem operam hominis.

Heb. 4. Viuus est sermo Dei & efficax; & penetrabilior omni gladio ancipiti, & per- tingens vsque ad diuisionem animae & spiritus, compagum quoque & medulla- rum, & discretor cogitationum cordis. Et non est creatura inuisibilis coram ipso: omnia autem nuda & aperta oculis eius, ad quem nobis est sermo. G

Basil. Nihil prouidenti & expers est, nihil neglectum apud Deum. Omnia per uigil ille oculus intruetur, omnibus praesto est, salutem unicuique subministrans. Si echinum extra pro- spectum suum & curam Deus non reliquit, an tua non inspectabit?

Nihil ipsum praterit, nihil ipse futurum est, sed omnia praesentia sunt: & quae a nobis longe ante expectantur, tanquam iam praesentia, a diuino oculo perspiciuntur.

Nysseus. Qui ubique est, in nulla parte priuatum percipitur, ut qui uniuersum aequè comple- ctatur.

Irenaeus. Deus certo modo atque ordine cuncta efficit: neque apud eum quicquam mensura caret. quandoquidem nec quicquam numeri expers est. H

Dionysius. Solius diuinitatis est animi cogitationem intueri.

Philon. Omnia impleuit Deus, atque omnia peruasit: nec quicquam inane, atque a se remotum reliquit. Ecquem enim locum quispiam obtinere queat, a quo Deus absit? Etenim ante res omnes conditas Deus est, atque ubique reperitur. Nefarius atque impius est, quisquis diuinum oculum aliquid contemnere putat.

DEVM IPSIVSQUE OPERA COMPRE-
hendi non posse: nec quae occulta sunt, inquirenda, curiosaeque per-
scrutanda esse. CAP. III. I

Exod. 33.

T dixit Dominus ad Moysen, Non poteris videre faciem meam. Non enim videbit me homo, & uiuet.

Psal. 138.

Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est, & non potero ad eam.

Eccle. 1.

Qui addit scientiam, addit dolorem.

Esa. 40.

Cui similem fecistis Deum? aut quam imaginem ponetis ei? Nunquid sculpsit confluuit faber, aut aurifex auro figura- uit illud, & laminis argenteis argentarius?

Sap. 9.

Infatuatus est omnis homo a scientia. Cogitationes mortalium timidae, & incertae prouidentiae nostrae. Difficile aestimamus quae in terra sunt, & quae in pro- spectu sunt, inuenimus cum labore. Quae autem in caelis, quis inuestigabit? K

Eccle. 3.

Altiora te ne quaesieris, & fortiora te ne scrutatus fueris: sed quae praecipit tibi Deus, illa cogita semper. Non enim est tibi necessarium ea, quae abscondita sunt, videre oculis tuis. In superuacuis rebus eius ne fueris curiosus. Plurima enim su- per sensum hominum ostensa sunt tibi. Multos enim supplantauit suspicio eor- um: & in uanitate detinuit sensus illorum: & qui amat periculum, in eo peribit.

11. ibid.

18.

De negotio, quo opus non habes, ne contendas. Mirabilia opera altissi- mi folius, & gloriosa & absconsa & inuisa opera illius hominibus. Quis inue- stigabit magnalia Dei? Virtutem autem magnitudinis eius quis enunciat? aut quis

A adiciet enarrare misericordiam eius? Non est minuere nec adicere: nec est inuenire magnalia Dei. Cùm consummauerit homo, tunc incipiet: & cùm quieuerit, operabitur.

Deum nemo vidit vnquam, &c.

Rex regum, & dominus dominantium, qui solus habet immortalitatem, & lucem habitat inaccessibilem: quem nemo vidit hominum, sed nec videre potest.

Si de Deo, qui ppriam loqui aut audire studes, missum fac corpus tuum, missos fac corporeos sensus. Desere terram, desere mare, supra aërem assurge, anni partes pretere, Basil. de
B ri, temporum ordines, terræ ornamenta. Supra aërem te attolle, stellas pertransi, ea fide.
quæ illis mira insunt, earum ornatum, magnitudinem, usum, splendorem, situm, procreationem.

Ne quæras ea quæ indagari nequeunt. Neque enim inuenies. Quid enim ea quæris? A quo eorum cognitionem haurire queas? A terra? At non exiſtebat. A mari? At nondum erat humida. A celo? At nondum extensum erat. A Sole & Luna? Nondum conditi erant. A seculis? At ante secula erat Virginitus. De eo, qui sempiternus est, ne ea, quæ minimè sempiterna sunt, interroga. Quod si mihi non obsequeris, sed rixari cupis, incitiam tuam rideo, imò potius, temeritatem deploro.

Iis, quæ scripta sunt, fidem adhibe: quæ scripto prodita non sunt, ne quere. Operæ pretiū est scire quid loqui oporteat, quid silere. Non omnia lingue committenda sunt: ne alioqui idem tibi quod oculo accidat, qui dum Solem totum intueri nititur, eam quoque, qua præditus est, lucem amittit.

Quantus sit Deus, quæque ipsius mensura, & essentia, aliæque id genus, interroganti quidem periculosa sunt: ei autem, qui interrogatur, ita perplexa, ut explicari nequeat. Silentium autem huiusmodi rerum medicina est.

Qui animum suum non deicit, nec ad imitationem Apostoli dicit, Fratres, ego me ipsum nondum arbitror comprehendisse, verum essentia diuinæ cognitionem rimatur, ac cogitationis suæ modulo ea, quæ nullius ingenio comprehendi possunt, metitur, tantumque duntaxat, quantum ipse animo suo complexus est. Deum esse censet, ac denique mentem suam rerum omnium mensuram constituit, nec illud secum reputat, facilius esse vasculo exiguo totum mare metiri, quam humana mente Dei maiestatem omni sermone præstantiorem arripere atque amplecti, ille incassum inflatus, & elatus vanitate mentis suæ, dicere non potest, Credidi propter quod locutus sum.

Ex Scriptura sacra didicimus, menti nostræ permittendum non esse, quicquam, præter ea quæ nobis concessa sunt, imaginari.

Dei quidem nunquam non meminisse piuum est, atque eiusmodi, ut eo mens diuino amore prædita satiari nequeat. At res diuinas sermone prosequi, audax sanè facinus est: quippe de fide, cum & mens à rerum dignitate procul excidat, & sermo, ea quæ in animum & cogitationem subierint, tenuiter & obscure declaret. Cùm igitur & mens nostra rerum magnitudine atque præstantia longè inferior sit, & rursus oratio cogitationi ipsi cedat, quid tandem afferri potest, quin necessarium sit silentium, ne ob sermonis vilitatem eximia & admiranda diuinarum rerum magnitudo periclitari videatur?

Lingua atque anima cohoresco, cum de Deo loquor. Atque etiam hunc ipsum laudabilem & beatum affectum vobis opto.

Humilis ac modestus mea quidem iudicio is censendus est, non qui parua de seipso loqui- orat. de- tur, idque ad paucos, ac raro, nec qui deiectionem humiliter alloquitur: sed qui de Deo parce, moder. in- verba facit: atque alia dicere, alia silentio premere, aliorum denique inscriam confiteri dispu- nouit, eique cedit, cui sermonis cura commissa est: atque aliquem spiritualiorem esse æquo ser- animo fert, & in contemplatione profectionem.

Cum omnis oratio suapte natura imbecillis sit, facileque moueri queat, ac propter sermonem ex aduerso pugnantem libertate careat: tum verò ea, quæ de Deo suscipitur, tanto

plus habet difficultatis, quanto maius subiectum est, & zelus ardentior, & periculum grauius. Et qua tandem fiducia subnixi atque erecti metum hunc depellemus? mentis, an sermonis, an auditis? cum in tribus his periculum versetur. Nam & intellectu res diuinas percipere arduum est, & verbis explicare perdifficile, & purgatas aures nancisci maioris laboris & difficultatis.

Quid est, quamobrem quisquam laudabilem ascensum cupiari inuideat? Ac rursus, quis perinde grauis casus, atque elatione transfigi, nec huiusmodi ascensus humilitatem comperitam habere, quantumque adhuc à vero fastigio absit, qui mortales omnes sublimitate vincit? Præstat in rationibus ac disputationibus duce spiritu laborare, quam dum otium & tranquillitatem consectamur, promptè in impietatem ruere.

Nec ærem vniuersum quisquam inquam spirauit: nec Dei essentiam prorsus, aut mens concepit, aut vox complexa est.

Incerti. Aliud Theologiae genus ijs, quorum animus omni ex parte purgatus est, conuenit, hoc est maximè verum: aliud quod abiectionibus quadrat, illud nimirum, quod eorum animum ad pietatem & virtutè alligere potest, per mutuum commercium eos à vita ferina abstrahens.

Cyrilli. Quod tandem illud lumen est, quo tenebrosum hoc humanæ naturæ antrum in hac præsentè vita collustratur? An fortasse id sibi frustra cupiditas nostra intuentium proponit, quod percipi non potest? Quænam enim in nobis tanta orationis subtilitas est, ut eius, quod quaeritur, naturam peruestigare possit? Quisnam tantam nominum ac vocabulorum significationem comminisci queat, ut summi illius luminis notionem nobis, pro eo ac dignum est, afferat? Quoniam nomine id, quod immortale est, appellem? Quoniam modo id, quod forma vacat, ostendam? Quoniam pacto id oratione complectar, quod magnitudine, quantitate, qualitate ac figura caret, quod nec in loco nec in tempore inuenitur, quod ab omni circumscriptione, ac definitionis specie seimctum est: cuius opera vita est, atque omnium, quæ secundum bonum intelliguntur, procreatio? Verùm ne sermo noster incassum labore, dum ad ea, quæ comprehendendi nequeant, sese porrigit (neque enim fieri potest, ut hoc sub cognitionem cadat) curiosè ista inquirere desinamus, hoc tantum ex his, quæ à nobis quaesita sunt, utilitatis consecuti, quod per ea notionem quandam magnitudinis, omnem dicendi facultatem excedentis, animo & cogitatione nobis effinximus. Porro quò sublimius cognitione nostra bonum illud esse credimus, eò maiore luctu afficimur: quoniam nos quondam hoc bono, quod omnem comprehendendi vim superat, fruebamur.

Chrysof. Diuina natura captum omnem excedit, atque in cælum excurrit. A persequentibus capi non potest: ad eos autem, qui fide præditi sunt, appropinquat.

Didymi. Humanæ dictiones Dei essentiam interpretari nequeunt.

Nili. Interdum etiam de diuinis rebus differere conantur: ubi nec veritatem assequi possumus, & coniecturis vti periculosum est.

Philonis. Si Deum quaeris, ò mens, antequam ad quaerendum te compares, à te ipsa excede.

DE AMORE ET TIMORE DEI: ET QVOD
omne bonum superent. CAP. IIII.

Gen. 22.

T clamauit angelus Domini ad Abraham de cælo, dicens, Abraham. Qui respondit: Adsum. Dixitque ei: Non extendas manum tuam super puerum, neque facias illi quicquam. Nunc cognoui quòd timeas Dominum, & non pepercisti vnigenito filio tuo propter me.

Deut. 10.

6.

Et nunc Israel, quid Dominus Deus petit à te, nisi vt timeas Deum tuum, & ambules in omnibus viis eius? Diliges Dominum Deum tuum ex tota mente tua, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis.

Pf. 24. 32.

33.

110.

Firmamentum est Dominus timentibus se. Timeat Dominum omnis terra. Ecce oculi Domini super metuentes eum. Immittet angelus Domini in circuitu timentium eum, & liberabit eos. Timete Dominum omnes sancti eius. Initium